

Bitva u Hochkirchu

Letos 14. října bychom si měli připomenout tzv. bitvu u Hochkirchu. Ačkoliv se dnes o ní u nás moc nemluví, musíme si uvědomit, že se jednalo o jednu z nejvýznamnějších bitev celé sedmileté války a o nejslavnější vítězství Rakouska v tereziánských válkách vůbec. Prusové, potažmo Němci ji považují dodnes za největší debakl Friedricha II., což uznal za svého života i on sám.

Sedmiletá válka probíhala v letech 1756–1763, a to nejen ve střední Evropě, ale po celém jejím území, ale také v severní Americe či v orientu. Jednalo se o první celosvětový válečný konflikt. Proti sobě stály zejména Velká Británie s Francií, které válčily o koloniální převahu, a Prusko s Rakouskem, jimž šlo o Slezsko a moc ve Svaté říši římské. Když se zaměříme pouze na střeoevropské dění, můžeme vidět poměrně jednoduchou vývojovou linii.

Friedrich II. v polovině roku 1756 nejprve obsadil Sasko a následujícího roku se vydal do Čech. Tehdy poprvé se válka dotkla regionu, kdy během šarvátky u Liberce v dubnu 1757 pobývalo velké množství rakouských vojáků přímo v Jablonném, kde je museli místní ubytovat a živit. Následně pruská armáda pokračovala do srdce země, kde se jim podařilo dobýt Prahu, avšak u Kolína jejich postup zarazil maršál Leopold Daun. Ten je donutil ke stažení zpět do Saska, přičemž cestou rakouský maršál Johann Macquire a generál Andreas Poniatowski získali do svých rukou velmi důležité pruské skladiště – Jablonné. K této události v Jablonném dodnes upomínají boží muka u železničního přejezdu na křižovatce Lužické a Liberecké ulice s obrazy sv. Zdislavy, sv. Vavřince, sv. Petra a sv. Dominika.

Po zimě 1757/1758, kdy pruská armáda opět nabrala sílu, vtrhl Friedrich II. na Moravu, kde se proti němu opět postavil maršál Daun. Ten jej zastavil a zase donutil k ústupu. Friedrich II. se však celou cestu snažil za pomoci manévrů vylákat maršála Dauna k boji, ale vždy neúspěšně. I proto byla pro Friedricha II. bitva u Hochkirchu takovým překvapením. Za celou cestu z Moravy maršál Daun neprovedl jedinou akci, čímž otupil Friedrichovu ostražitost. K útoku se uchýlil až právě nedaleko Bautzenu.

V noci ze 13. na 14. října 1758 rozbil Friedrich II. svůj tábor v okolí obce Hochkirch a udělal zde svou největší osudovou chybu – nezajistil tábor řádně strážemi. V noci je obklíčili chorvaté a dělostřelecké baterie. Ti všichni zaútočili ihned po odbití páté hodiny ráno. Většina pruských vojáků ještě spala včetně Friedricha II., a ti, kteří již byli vzhůru, netušili pořádně co se děje, neboť byla ještě částečně tma a do ní mlha. Chorvaté zmasakrovali velkou část Prusů ještě přímo ve stanech. Největší boje probíhali v blízkosti kostela, kde je dodnes tzv. Blutgasse, kde byli Prusové natolik semknuti k sobě, že ani mrtvá těla nepadala na zem a všichni stáli v přibližně patnáct centimetrů vysoké vrstvě krve. Následně Rakušané celou obec vypálili, zabili koně přímo pod Friedrichem II., který stěží utekl před zajetím, a pobili mnohé nejvyšší pruské důstojníky včetně členů královské rodiny. Prusové z posledních sil zvládli pouze utíkat. Po pěti hodinách Daun na rozkaz Marie Terezie bitvu ukončil, neboť nechtěla zvítězit mocí, ale diplomaticky. Friedrich II. se po bitvě psychicky zhroutil a chtěl spáchat sebevraždu, neboť takovou porážku Prusko ještě nezažilo, navíc jeho vinou. Naopak vítězství pro Rakousko bylo natolik významné, že hlavní velitel maršál Daun získal doživotní rentu čtvrt milionu zlatých, a to i pro své potomky, a od papeže Klimenta XIII. dostal požehnaný meč a klobouk, což se běžně udělovalo za porážky pohanů

a záchranu křesťanské Evropy. I na tom lze vidět význam bitvy. Prusové se později opět z porážky u Hochkirchu vzpamatovali a dobyli si zpět Slezsko, čímž sedmiletá válka skončila. Mír byl podepsán v Hubertsburgu u Míšně 15. února 1763.

Mimochodem bitva u Hochkirchu po sobě zanechala tisíce mrtvých, ale hlavně desetitisíce zraněných, kteří postupně umírali v lazaretech. Prusové si svůj lazaret umístili do deset kilometrů vzdáleného Bautzenu, avšak Rakušané se potřebovali dostat na své území. Nejrychlejší cesta vedla do Žitavy a z ní na Petrovice a do Jablonného. Právě zde bylo raněných nejvíce. Provizorní lazarety vznikly na zámku Nový Falkenburk, v loveckém zámečku Pachtů z Rájova, v místním špitále, v dominikánském klášteře, ale také v měšťanských domech, dále na zámcích Lemberk, Velký Valtinov či ve Stráži pod Ralskem.

Této problematice se věnovala i komentovaná procházka pořádaná na Lemberku v sobotu 22. září 2018 následovaná zádušní mší za zemřelé vojáky.

Jan Rucz